

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ РІВНЯ ВИПЛАТ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

©2019 ЛАЗАРИШИНА І. Д.

УДК 005:368.023.1:658.155

JEL: G22

Лазаришина І. Д. Методичні засади аналізу рівня виплат на страховому ринку України

Стаття присвячена методичним положенням аналізу рівня виплат на страховому ринку України. Рівень виплат досліджено в розрізі двох основних продуцентів страхових послуг: страхових компаній, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя («non-life»); страхових компаній, що здійснюють страхування життя («life»). Запропоновано методику аналізу рівня виплат у розрізі основних видів страхування: страхування життя; добровільного особистого страхування; добровільного майнового страхування; добровільного страхування відповідальності; недержавного обов'язкового страхування, зокрема страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Установлено найбільший рівень виплат у діяльності страхових компаній («non-life») у розрізі таких видів, як добровільне особисте страхування та страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Відзначено, що практично однаковий рівень виплат, який спостерігається в діяльності страхових компаній протягом останніх п'яти років, не слід вважати негативною тенденцією, оскільки наявне щорічне зростання сум страхових виплат і страхових премій. Зростання останнього є свідченням того, що все більше коло страхувальників користуються послугами страхових компаній. Зазначено доцільність та корисність використання аналітичної інформації про рівень виплат такими користувачами: безпосередньо страховиками (з метою регулювання менеджменту діяльності компанії, що сприятиме регулюванню їх прибутковості); страхувальниками (з метою підтвердження правильності рішення щодо співпраці зі страховими компаніями).

Ключові слова: аналіз, методика, рівень виплат, страхові виплати, страхові премії, види страхування, страхові компанії «non-life», страхові компанії «life».

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-8-136-142>

Табл.: 5. **Бібл.:** 8.

Лазаришина Інна Дмитрівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри статистики та економічного аналізу, Національний університет біоресурсів і природокористування України (вул. Героїв Оборони, 15, Київ, 03041, Україна)

E-mail: in2003@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1183-7530>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/H-7632-2018>

УДК 005:368.023.1:658.155

JEL: G22

UDC 005:368.023.1:658.155

JEL: G22

Лазаришина И. Д. Методические основы анализа уровня выплат на страховом рынке Украины

Статья посвящена методическим положениям анализа уровня выплат на страховом рынке Украины. Уровень выплат исследован в разрезе двух основных продуцентов страховых услуг: страховых компаний, осуществляющих страхование видов, иных, чем страхование жизни («non-life»); страховых компаний, осуществляющих страховое обеспечение жизни («life»). Предложена методика анализа уровня выплат в разрезе основных видов страхования: страхования жизни; добровольного личного страхования; добровольного имущественного страхования; добровольного страхования ответственности; негосударственного обязательного страхования, в частности страхования гражданской ответственности владельцев транспортных средств. Установлен наибольший уровень выплат в деятельности страховых компаний «non-life» в разрезе следующих видов: добровольное личное страхование и страхование гражданской ответственности владельцев транспортных средств. Отмечено, что практически одинаковый уровень выплат, который наблюдается в деятельности страховых компаний за последние пять лет, не следует считать негативной тенденцией, так как присутствует ежегодный рост сумм страховых выплат и страховых премий. Рост последнего является свидетельством того, что всё больший круг страхователей пользуются услугами страховых компаний. Указано на целесообразность и полезность использования аналитической информации об уровне выплат такими пользователями: непосредственно страховщиками (с целью регулирования менеджмента деятельности компаний, что будет способствовать контролю их доходности); страхователями (с целью подтверждения правильности решения о сотрудничестве со страховыми компаниями).

Ключевые слова: анализ, методика, уровень выплат, страховые выплаты, страховые премии, виды страхования, страховые компании «non-life», страховые компании «life».

Табл.: 5. **Библ.:** 8.

Лазаришина Инна Дмитриевна – доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой статистики и экономического анализа, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины (ул. Героев Оборони, 15, Киев, 03041, Украина)

E-mail: in2003@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1183-7530>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/H-7632-2018>

Lazaryshyna I. D. The Methodical Bases for Analyzing the Level of Payments in the Insurance Market of Ukraine

The article is concerned with the methodical provisions of analysis of the level of payments in the insurance market of Ukraine. The level of payments is researched in the context of two main producers of insurance services: the insurance companies that provide insurance for types other than life insurance («non-life»); «life» insurance companies. A methodology of analyzing the level of payments in the context of basic types of insurance is suggested: life insurance; voluntary personal insurance; voluntary property insurance; voluntary liability insurance; non-State compulsory insurance, in particular civil liability insurance for vehicle owners. The highest level of payments in the activities of «non-life» insurance companies is determined in the context of the following types: voluntary personal insurance and civil liability insurance of vehicle owners. It is noted that almost equal level of payments, which is observed in the activities of insurance companies over the past five years, should not be considered a negative tendency, as there is an annual increase in the amount of insurance payments and insurance premiums. The growth of the latter is the evidence that a growing number of insurants are using the services of insurance companies. It indicated that it is feasible and useful to use analytical information as to the level of payments by such users: directly by insurers (in order to regulate the management of companies' activities, which will help to control their profitability); insurants (in order to confirm the correctness of decision to cooperate with insurance companies).

Keywords: analysis, methodology, level of payments, insurance payments, insurance premiums, types of insurance, «non-life» insurance companies, «life» insurance companies.

Tabl.: 5. **Bibl.:** 8.

Lazaryshyna Inna D. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Statistics and Economic Analysis, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (15 Heroiv Oborony Str., Kyiv, 03041, Ukraine)

E-mail: in2003@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1183-7530>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/H-7632-2018>

Сучасні тенденції економічного розвитку країни обумовлюють наявність проблем достатності фінансового забезпечення різних категорій населення та економічного захисту від негативного впливу реалізованих ризиків. У частині гарантування додаткових фінансових джерел для фізичних осіб на загальнодержавному рівні це питання вирішується прийняттям різного роду нормативно-правових актів, що регулюють мінімальні розміри заробітної плати та пенсій, виплати соціально незахищеним верствам населення, прожитковий мінімум та ін. Також важливим інструментом, що сприяє підвищенню рівня фінансового забезпечення населення, виступає і система страхування життя, для якої протягом останніх років характерне стабільне зростання. Саме страхування життя є одним із ключових джерел самофінансування громадян. Тому для них важливим є наявність фактів, що підтверджують практичну дієвість його застосування. Для фізичних та юридичних осіб відкритим також залишаються питання пошуку фінансових гарантій усунення наслідків різного роду реалізованих ризиків. Одним із таких гарантів можуть виступати страховики. Проте для різних осіб підтвердженням того, що саме страховики сприяють захисту фінансових інтересів, може виступати аналітична інформація про фактичні виплати страхових відшкодувань.

Сучасний стан та основні тенденції розвитку ринку страхування життя досить всебічно досліджено у працях провідних вчених, зокрема: Власенко К., Волкової В., Дерев'янка Н., Залетова О., Лимар О., Майданець В., Приступи Л., Смалюк Т., Соболев Р., Соляк І., Ткаченко Н., Фарат О. Аналітичні аспекти дослідження діяльності компаній зі страхування життя висвітлювалися в працях таких учених, як Беялов Т., Гапак Н., Каштан С., Кобилиця Н., Кривенцова А., Лопата О., Лялька Л., Олійник А., Олійник Т., Павловська О., Шеремет Т.

Зважаючи на важливість та значущість наукових праць вчених, малодослідженою залишається

проблематика сучасного стану рівня виплат – невідомої та важливої характеристики привабливості страхування життя як виду послуги страхового ринку України.

Метою наукової статті є здійснення дослідження рівня виплат на страховому ринку за допомогою аналітичного інструментарію як інформаційної бази для прийняття рішень. Завданнями статті є аналітична оцінка основних тенденцій діяльності страхових компаній у частині здійснення виплат страхових відшкодувань та окреслення, на їх основі, можливих перспектив розвитку страхування в Україні.

Динамічний розвиток ринку страхування, який спостерігається в Україні протягом останніх років його функціонування, зумовлений активізацією діяльності двох основних його продуцентів: страхових компаній «non-life» (страхові компанії, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя) та страхових компаній «life» (страхові компанії, що здійснюють страхування життя). В Україні спостерігається тенденція діаметрально протилежної динаміки кількісних та якісних показників результативності їх діяльності (табл. 1).

Дані табл. 1 свідчать про те, що обсяги надання послуг суб'єктами страхового ринку України з кожним роком зростають. Слід відзначити, що такий параметр ринку страхових послуг, як кількість страхових компаній, що характеризується тенденцією щорічного зменшення, не варто вважати негативним, оскільки це є результатом конкурентної боротьби. Підтвердженням цьому служать дані активів страхових компаній, які протягом останніх трьох років періоду дослідження мають тенденцію до збільшення як у страхових компаніях «non-life», так і в «life».

Позитивним аспектом розвитку страхового ринку є також і постійний приріст валових страхових премій. Зменшення кількості страховиків на ринку та приріст страхових премій є свідченням того, що

Таблиця 1

Динаміка розвитку страхового ринку України протягом 2014–2018 рр.

Показник	Рік				
	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість страхових компаній, од.:	382	361	310	294	281
– страхових компаній «non-life»	325	312	271	261	251
– страхових компаній «life»	57	49	39	33	30
Загальні активи страхових компаній, млн грн:	70261,2	60729,1	56075,6	57381,0	63493,3
– страхових компаній «non-life»	60949,2	50544,6	45128,7	46158,5	51400,2
– страхових компаній «life»	9312,0	10184,5	10946,9	11222,5	12093,1
Валові страхові премії, млн грн:	26767,3	29736,0	35170,3	43431,8	49367,5
– з ризикових видів страхування	24607,5	27549,4	32414,2	40518,1	45461,4
– з страхування життя	2159,8	2186,6	2756,1	2913,7	3906,1

Джерело: складено за даними [1–8].

серед зацікавленого кола громадян і господарюючих суб'єктів формується більша довіра до страхових компаній. Сприяє цьому низка різноманітних чинників: вдосконалення програм страхування безпосередньо страховиками в частині лояльності та виваженості у підходах до індивідуального клієнта; витіснення з ринку шахрайських схем і фіктивних компаній; вдосконалення системи регулювання та контролю за діяльністю страхових компаній; покращення економічної ситуації, що позитивно сприяє розвитку їх інвестиційної діяльності.

Проте слід акцентувати увагу і на тому, що одним із основних критеріїв привабливості страховиків для користувачів страхових послуг є динаміка виплат страхових відшкодувань. Зростання сум виплачених страхових відшкодувань для страхувальників, особливо в частині надання послуг страхування життя, є свідченням того, що політика менеджменту компаній зорієнтована, перш за все, на клієнта. Водночас слід мати на увазі, що зростання сум виплачених страхових відшкодувань є негативним чинником для фінансових результатів діяльності страховиків. Тому керівництву та менеджменту страхових компаній потрібно постійно здійснювати моніторинг рівня виплат. Рівень виплат – це відносний показник, що відображає співвідношення страхових відшкодувань до страхових премій. Зростання рівня виплат призводить до зменшення рентабельності діяльності страхових компаній.

Діюча практика виплати страхових відшкодувань зумовила певну тенденцію в динаміці рівня виплат загалом по страховому ринку, а також у розрізі його основних сегментів: ризикового страхування та страхування життя (табл. 2).

Отримані результати аналітичних розрахунків рівня виплат в Україні свідчать про те, що страховий ринок України протягом 2016–2018 рр. характеризується стійкими тенденціями основних індикаторів. Щорічний рівень виплат (у середньому 24–26%) можна розглядати як свідчення того, що страховий ринок виробив свою політику прибутковості, яка ефективно працює на ринку.

Варто відзначити, що досить низький рівень виплат спостерігається в діяльності страхових компаній «life». Звичайно, це є позитивним аспектом для страховиків, проте може виступити несприятливим фактором для потенційних страхувальників у частині привабливості таких компаній для співпраці в довгостроковій перспективі. Проте невисокий рівень виплат зумовлений тим, що темпи приросту валових страхових премій (фактора прямого впливу) є більшими, ніж приріст валових страхових виплат (фактора оберненого впливу). Якщо ж досліджувати динаміку абсолютних значень показника виплат в компаніях «life», то тут спостерігається позитивна тенденція, зумовлена стрімким приростом виплачених сум – із 239,2 млн грн у 2014 р. до 704,9 млн грн у 2018 р. Це зумовлено специфікою договорів страхування життя, мінімальний термін дії яких становить 10 років. Тобто в перспективі можна очікувати приріст страхових виплат по договорах страхування життя, що, своєю чергою, актуалізує необхідність забезпечення належного рівня платоспроможності компаній «life», оскільки зростатиме ймовірність збільшення рівня виплат за діючими договорами.

Збільшення сум страхових відшкодувань в діяльності компаній «non-life» із 4826,2 млн грн у 2014 р. до 12863,4 млн грн у 2018 р. також є свідченням пози-

Таблиця 2

Динаміка рівня виплат страхових компаній України протягом 2014–2018 рр.

Показник	Рік				
	2014	2015	2016	2017	2018
Страховий ринок					
Валові страхові премії, млн грн	26767,3	29736,0	35170,3	43431,8	49367,5
Валові страхові виплати, млн грн	5065,4	8100,5	8839,5	10536,8	12863,4
Рівень валових виплат, %	18,9	27,2	25,1	24,3	26,1
Страхові компанії «non-life»					
Валові страхові премії, млн грн	24607,5	27549,4	32414,2	40518,1	45461,4
Валові страхові виплати, млн грн	4826,2	7608,9	8421,2	9980,5	12158,5
Рівень валових виплат, %	19,6	27,6	26,0	24,6	26,7
Страхові компанії «life»					
Валові страхові премії, млн грн	2159,8	2186,6	2756,1	2913,7	3906,1
Валові страхові виплати, млн грн	239,2	491,6	418,3	556,3	704,9
Рівень валових виплат, %	11,1	22,5	15,2	19,1	18,0

Джерело: розраховано за даними [1–8].

тивної діяльності страховиків, що пов'язана із виплатою значних сум відшкодувань, які можна та доречно вважати своєрідною фінансовою допомогою для тих страхувальників, у житті та діяльності яких мала місце реалізація певних ризикових подій, що призвели до фінансових втрат.

Досліджуючи рівень виплат, доцільно акцентувати увагу на його динаміці в розрізі видів страхування (табл. 3).

вого страхування. На перший погляд, його значення, що протягом досліджуваного періоду коливалося в межах 13,8% у 2014 р. і 24,2% у 2018 р., свідчить про незначні виплати. Розглядаючи його з позиції страхувальників, можна сформулювати думку про небажання страхових компаній виплачувати страхові відшкодування. Проте динаміка приросту абсолютних сум валових страхових виплат за цим видом страхування, де зростання виплат за період 2014–2018 рр. зросло

Таблиця 3

Рівень виплат у розрізі видів страхування в Україні протягом 2014–2018 рр., %

Вид страхування	Рік				
	2014	2015	2016	2017	2018
Страхування життя	11,1	22,5	15,2	19,1	18,0
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	19,6	27,6	26,0	24,6	26,7
– добровільне особисте страхування	42,0	46,2	40,8	38,7	37,2
– добровільне майнове страхування	13,8	24,5	23,4	21,1	24,2
– добровільне страхування відповідальності	3,6	22,5	3,8	2,9	2,5
– недержавне обов'язкове страхування:	31,5	28,8	33,4	37,9	36,2
– у тому числі страхування цивільної відповідальності					
власників транспортних засобів	37,6	34,2	38,9	47,1	44,7
Усього	18,9	27,2	25,1	24,3	26,1

Джерело: розраховано за даними [1–8].

За даними табл. 3 відмічаємо, що в Україні найбільший рівень виплат спостерігається за такими видами страхування, як добровільне особисте (страхування від нещасних випадків та медичне страхування) та страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Слід відзначити, що з позицій діяльності страховиків – ці два види є найбільш збитковими для компаній, проте вони формують позитивну характеристику з точки зору страхувальників, адже є свідченням того, що виплати відшкодувань здійснюються і, цим самим, створюють позитивну оцінку та довіру до страхового бізнесу. Підтвердженням цього є приріст страхових премій і страхових виплат протягом досліджуваного періоду (табл. 4).

Позитивні тенденції розвитку страхового ринку підтверджуються динамікою приросту страхових премій практично по всіх видах страхування в Україні, за винятком добровільного страхування відповідальності у 2018 р. Але зменшення суми страхових премій є досить незначним і не впливає на загальну тенденцію. З іншого боку, щорічний приріст сум валових страхових виплат свідчить про те, що все більше коло страхувальників мають реалізовані договори страхування, за якими виконані зобов'язання страховиків.

Варто звернути увагу на динаміку показника рівня виплат за договорами добровільного майно-

вого страхування (2 205 тис. грн у 2014 р. і 6 708 тис. грн у 2018 р.) є свідченням того, що страховики готові виконувати та виконують свої зобов'язання за реалізованими договорами. Також відмічено, що має місце розуміння необхідності використання у своєму житті та діяльності послуги добровільного майнового страхування і самими страхувальниками, оскільки спостерігається зростання абсолютних сум валових страхових премій майже вдвічі (із 15 960 тис. грн у 2014 р. до 27 692 тис. грн у 2018 р.).

Безпосередньо послуги з добровільного особистого страхування займають найбільшу частку у структурі страхового портфеля компаній, що займаються іншими видами страхування, ніж страхування життя, за показником доходів від страхової діяльності. Це є свідченням того, що цей вид страхування є стратегічно важливим для страхових компаній, оскільки він є одним із ключових джерел формування їх прибутку (табл. 5).

Дані табл. 5 підтверджують важливість добровільного майнового страхування в діяльності компанії, що займаються іншими видами страхування, ніж страхування життя. Більше половини загальної суми отриманого прибутку протягом 2014–2018 рр. на страховому ринку було сформовано за рахунок реалізації зазначеної послуги. З одного боку, організація подальшої діяльності страховиків у частині популяризації цього виду страхування серед зацікавлених

Таблиця 4

Динаміка страхових премій і страхових виплат за видами страхування в Україні протягом 2014–2018 рр.

Вид страхування	Рік				
	2014	2015	2016	2017	2018
Валові страхові премії					
Страхування життя	2159,8	2186,6	2756,1	2913,7	3906,1
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	24607,5	27549,4	32414,2	40518,1	45461,4
– добровільне особисте страхування	3229,0	3224,9	4212,2	5485,9	7078,7
– добровільне майнове страхування	15960,6	17111,3	20221,5	25495,6	27692,2
– добровільне страхування відповідальності	1582,4	2290,8	2336,2	3254,6	3116,7
– недержавне обов'язкове страхування:	3835,5	4922,4	5644,3	6282,0	7573,8
– у тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	3149,3	4044,2	4673,5	5042,9	6002,7
Усього	26767,3	29736,0	35170,3	43431,8	49367,5
Валові страхові виплати					
Страхування життя	239,2	491,6	418,3	556,3	704,9
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	4826,2	7608,9	8421,2	9980,5	12158,5
– добровільне особисте страхування	1356,7	1488,8	1718,3	2123,8	2630,3
– добровільне майнове страхування	2205,0	4188,1	4731,7	5378,9	6708,6
– добровільне страхування відповідальності	56,6	516,5	88,1	94,2	78,7
– недержавне обов'язкове страхування:	1207,9	1415,5	1883,1	2383,6	2740,9
– у тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	1184,7	1383,5	1818,2	2374,1	2682,5
Усього	5065,4	8100,5	8839,5	10536,8	12863,4

Джерело: складено за даними [1–8].

Таблиця 5

Прибуток від страхової діяльності страхових компаній України протягом 2014–2018 рр.

Вид страхування	Рік				
	2014	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5	6
Абсолютне значення, тис. грн					
Страхування життя	1920,6	1695,0	2337,8	2357,4	3201,2
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	19781,3	19940,5	23993,0	30537,6	33302,9
– добровільне особисте страхування	1872,3	1736,1	2493,9	3362,1	4448,4
– добровільне майнове страхування	13755,6	12923,2	15489,8	20116,7	20983,6
– добровільне страхування відповідальності	1525,8	1774,3	2248,1	3160,4	3038,0
– недержавне обов'язкове страхування:	2627,6	3506,9	3761,2	3898,4	4832,9
– у тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	1964,6	2660,7	2855,3	2668,8	3320,2
Усього	21701,9	21635,5	26330,8	32895,0	36504,1
Структура прибутку, %					
Страхування життя	8,8	7,8	8,9	7,2	8,8
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	91,2	92,2	91,1	92,8	91,2

1	2	3	4	5	6
– добровільне особисте страхування	8,6	8,0	9,5	10,2	12,2
– добровільне майнове страхування	63,4	59,7	58,8	61,2	57,5
– добровільне страхування відповідальності	7,1	8,2	8,5	9,6	8,3
– недержавне обов'язкове страхування:	12,1	16,3	14,3	11,8	13,2
– у тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	9,1	12,3	10,8	8,1	9,1
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Джерело: розраховано за даними [1–8].

фізичних та юридичних осіб є запорукою максимізації їх прибутковості. Але слід відзначити, що акцентування уваги на розвиток лише добровільного майнового страхування є не досить вдалою політикою. Це можна пояснити тим, що страхові компанії, які не будуть приділяти належної уваги популяризації та розвитку інших видів страхових послуг, що формують їх страховий портфель, можуть стати продавцями лише однієї послуги, що, врешті-решт, може негативно відбитися на їх конкурентній позиції на ринку.

Важливо зазначити, що наявність оберненого зв'язку між рівнем виплат і показником прибутковості діяльності страхових компаній, актуалізує необхідність застосування в їх діяльності комплексного підходу до реалізації страхових послуг. Зважаючи на те, що життя фізичних осіб та діяльність юридичних осіб завжди супроводжуються наявністю не лише одного ризику, а їх комплексом, то страховикам при пропонуванні своїх послуг важливо презентувати декілька видів договорів страхування. Одні з них будуть з більшим рівнем виплат, інші – з меншим, проте для страховика це розширення страхового поля, а для страхувальника – додатковий перерозподіл наслідків реалізованих ризиків на професійного гравця ринку, диверсифікуючи цим самим свої витрати.

ВИСНОВКИ

Зважаючи на існуючу практику діяльності страховиків та динаміку рівня виплат, страхових премій і страхових виплат, варто відзначити, що для подальшого розвитку страхування в Україні та нарощення потужностей страхового ринку є всі передумови. Зокрема використання в методиці аналізу ринку страхових послуг показника рівня виплат і постійний приріст сум страхових виплат можна використовувати як інформаційний ресурс для прийняття рішень страхувальниками, що засвідчує прийнятність застосування послуг, що надаються страховими компаніями в контексті налагодження співпраці та використання їх у забезпеченні додаткових фінансових гарантій у житті фізичних і діяльності юридичних осіб. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України у 2018 р. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2018_rik/2018/sk_%202018.pdf (дата звернення: 02.07.2019 р.).
2. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України у 2016 р. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/sk_%202016.pdf (дата звернення: 02.07.2019 р.).
3. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України у 2014 р. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/sector/sk_%202014.pdf (дата звернення: 02.07.2019 р.).
4. Консолідовані звітні дані про діяльність страхових компаній в Україні за 2018 р. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2018_rik/2018/konsol_IV_2018.xls (дата звернення: 04.07.2019 р.).
5. Консолідовані звітні дані про діяльність страхових компаній в Україні за 2017 р. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2017_rik/konsol_%D0%86V_2017.xls (дата звернення: 04.07.2019 р.).
6. Консолідовані звітні дані про діяльність страхових компаній в Україні за 2016 р. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/konsol_4_2016.xls (дата звернення: 04.07.2019 р.).
7. Консолідовані звітні дані про діяльність страхових компаній в Україні за 2015 р. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/DepFinMon/zvitni_dani/konsol_4_2015.xls (дата звернення: 04.07.2019 р.).
8. Консолідовані звітні дані про діяльність страхових компаній в Україні за 2014 р. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/sector/konsol_4_2014.xls (дата звернення: 04.07.2019 р.).

REFERENCES

- “Informatsiia pro stan i rozvytok strakhovoho rynku Ukrainy u 2018 r.” [Information on the state and development of the Ukrainian insurance market in 2018]. https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2018_rik/2018/sk_%202018.pdf
- “Informatsiia pro stan i rozvytok strakhovoho rynku Ukrainy u 2016 r.” [Information on the state and development of the Ukrainian insurance market in 2016]. https://www.nfp.gov.ua/files/sk_%202016.pdf
- “Informatsiia pro stan i rozvytok strakhovoho rynku Ukrainy u 2014 r.” [Information on the state and development of the insurance market of Ukraine in 2014]. https://www.nfp.gov.ua/files/sector/sk_%202014.pdf
- “Konsolidovani zvitni dani pro diialnist strakhovykh kompanii v Ukraini za 2018 r.” [Consolidated Reporting Activities of Insurance Companies in Ukraine for 2018]. https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2018_rik/2018/konsol_IV_2018.xls

“Konsolidovani zvitni dani pro diialnist strakhovykh kompanii v Ukraini za 2017 r.” [Consolidated Reporting on the Activity of Insurance Companies in Ukraine for 2017]. https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2017_rik/konsol_%D0%86V_2017.xls

“Konsolidovani zvitni dani pro diialnist strakhovykh kompanii v Ukraini za 2016 r.” [Consolidated reporting on the activity of insurance companies in Ukraine for 2016]. https://www.nfp.gov.ua/files/konsol_4_2016.xls

“Konsolidovani zvitni dani pro diialnist strakhovykh kompanii v Ukraini za 2015 r.” [Consolidated reporting on activity of insurance companies in Ukraine for 2015]. https://www.nfp.gov.ua/files/DepFinMon/zvitni_dani/konsol_4_2015.xls

“Konsolidovani zvitni dani pro diialnist strakhovykh kompanii v Ukraini za 2014 r.” [Consolidated reporting on the activity of insurance companies in Ukraine for 2014]. https://www.nfp.gov.ua/files/sector/konsol_4_2014.xls